

REZOLUCJA ⁽¹⁾**w sprawie wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego w państwach Partnerstwa Wschodniego, w tym współpracy pomiędzy rządem a społeczeństwem obywatelskim oraz reform wzmacniających pozycję społeczeństwa obywatelskiego**

(2012/C 153/04)

ZGROMADZENIE PARLAMENTARNE EURONEST,

- uwzględniając wspólną deklarację przyjętą podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Pradze w dniu 7 maja 2009 r. oraz szczytu Partnerstwa Wschodniego w Warszawie w dniach 29–30 września 2011 r.,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając akt ustanawiający Zgromadzenia Parlamentarnego Euronest z dnia 3 maja 2011 r.,
- uwzględniając art. 8 i 49 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2008 r. zatytułowany „Partnerstwo wschodnie” (COM(2008)0823),
- uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2010 r. dotyczącą strategii UE dla Kaukazu Południowego (2009/2216 (INI)),
- uwzględniając wspólny komunikat w sprawie nowej koncepcji działań w obliczu zmian zachodzących w sąsiedztwie z dnia 25 maja 2011 r.,
- uwzględniając komunikaty Komisji z dnia 5 grudnia 2007 r. w sprawie silnej europejskiej polityki sąsiedztwa, z dnia 4 grudnia 2006 r. w sprawie wzmocnienia europejskiej polityki sąsiedztwa, z dnia 12 maja 2004 r. zatytułowany „Europejska polityka sąsiedztwa – dokument strategiczny” oraz z dnia 1 marca 2003 r. zatytułowany „Szersza Europa – sąsiedztwo: nowe ramy stosunków z naszymi wschodnimi i południowymi sąsiadami”,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 13 maja 2009 r. w sprawie udziału społeczeństwa obywatelskiego w Partnerstwie Wschodnim (opinia rozpoznawcza),
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 25 sierpnia 2011 r. w sprawie wkładu społeczeństwa obywatelskiego w Partnerstwo Wschodnie,
- uwzględniając poprzednie rezolucje Parlamentu Europejskiego dotyczące wschodniego wymiaru europejskiej polityki sąsiedztwa oraz Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy,
- uwzględniając wnioski z negocjacji w sprawie układu o stowarzyszeniu między UE i Ukrainą oraz trwające dwustronne negocjacje z Armenią, Azerbejdżanem, Gruzją i Mołdawią, a także nieratyfikowaną umowę o partnerstwie i współpracy podpisaną między UE i Białorusią w 1995 r.,
- uwzględniając Europejską kartę samorządu lokalnego,
- uwzględniając opinię Komisji Spraw Społecznych, Edukacji, Kultury i Społeczeństwa Obywatelskiego z dnia 14 września 2011 r. na temat sprawozdania dotyczącego zaleceń na szczyt Partnerstwa Wschodniego,
- uwzględniając swój regulamin,

(¹) W formie przyjętej w dniu 3 kwietnia 2012 r. w Baku (Azerbejdżan).

- A. mając na uwadze, że Partnerstwo Wschodnie, będące szczególnym wymiarem europejskiej polityki sąsiedztwa, opiera się na wspólnych wartościach, którymi są m.in. demokracja, praworządność, dobre sprawowanie rządów oraz poszanowanie praw człowieka, a także uwzględnia znaczenie dialogu społecznego i obywatelskiego oraz istotną rolę organizacji społeczeństwa obywatelskiego w rozwoju i konsolidacji społeczeństw demokratycznych; mając na uwadze, że możliwość uczestnictwa mężczyzn i kobiet na równych warunkach w życiu politycznym i w procesach decyzyjnych stanowi warunek wstępny prawdziwej demokracji; mając na uwadze, że rozwijanie tego procesu wymaga aktywnego zaangażowania w urzeczywistnianie wspólnych wartości i zasad;
- B. mając na uwadze, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego i podmioty niepaństwowe są ważną częścią składową prawidłowo funkcjonującej demokracji i odgrywają ważną rolę w tworzeniu kultury demokratycznej głęboko zakorzenionej w społeczeństwie;
- C. mając na uwadze, że celem Partnerstwa Wschodniego jest wspieranie partnerów z Europy Wschodniej w ich dążeniu do przeprowadzenia zrównoważonego procesu reform skutkujących przyspieszeniem ich politycznego stowarzyszenia i gospodarczej integracji z UE;
- D. mając na uwadze, że na drugim szczycie Partnerstwa Wschodniego, który odbył się w dniach 29–30 września 2011 r. w Warszawie, szefowie państw lub rządów i przedstawiciele Armenii, Azerbejdżanu, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy oraz UE odnowili swoje zobowiązania do osiągnięcia celów Partnerstwa Wschodniego i kontynuacji jego wdrażania;
- E. mając na uwadze, że utworzone w ramach Partnerstwa Wschodniego Forum Społeczeństwa Obywatelskiego wraz ze swoimi krajowymi platformami jest cennym narzędziem osiągnięcia celów określonych w ramach Partnerstwa w odniesieniu do angażowania społeczeństw obywatelskich;
1. podkreśla zasadniczą i niezastąpioną rolę prawdziwie niezależnego społeczeństwa obywatelskiego w umacnianiu demokracji i praworządności oraz zapewnieniu rozliczalności rządów; podkreśla, że aby podmioty i organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogły odgrywać swoją rolę, konieczne jest zagwarantowanie im podstawowych wolności, w tym wolności zrzeszania się i zgromadzeń, wolności wypowiedzi, wolności prasy i mediów oraz swobodnego dostępu do internetu; uważa, że należy podejmować wszelkie starania w celu ułatwienia działalności organizacjom społeczeństwa obywatelskiego zgodnie z przejrzystymi ramami prawnymi, które nie narzucają zbytnich obciążeń administracyjnych i arbitralnych wymogów biurokratycznych;
 2. podkreśla znaczenie budowania i umacniania partnerstw między UE, jej partnerami wschodnimi i ich społeczeństwami obywatelskimi, zwracając jednak uwagę, że partnerstwa te muszą sprzyjać integracji; wzywa wschodnich partnerów do angażowania społeczeństwa obywatelskiego w regionalny dialog i regionalną współpracę w celu uzyskania świeżego spojrzenia na różnorakie kwestie, w tym na propagowanie demokracji, reformy gospodarcze, handel, współpracę między sektorami, równouprawnienie płci, sytuację społeczno-ekonomiczną osób młodych, inicjatywy na rzecz zrównoważonego rozwoju i walkę z korupcją; zwraca uwagę na różne rezultaty uzyskane dotychczas w związku z nawiązaniem dialogu między krajowym rządem i społeczeństwem obywatelskim;
 3. podkreśla, że wszelkie strategie wspierania demokracji powinny być oparte na dialogu z możliwie największą liczbą podmiotów lokalnych, aby były one w pełni uprawnione i były wyrazem woli ludności; wzywa zatem do umacniania standardów demokratycznych, aby umożliwić społeczeństwu obywatelskiemu udział w dialogu politycznym i procesach decyzyjnych;
 4. podkreśla rolę, jaką w zakresie ochrony interesu publicznego odgrywają legalne demokratyczne partie polityczne, prawdziwe ruchy społeczne oraz wolna prasa, prowadząc nadzór nad przejrzystością i odpowiedzialnością rządów, umożliwiając tym samym państwom ochronę praw człowieka i promowanie rozwoju społecznego i gospodarczego;
 5. apeluje do UE i państw Partnerstwa Wschodniego o wymianę najlepszych praktyk w zakresie ochrony praw uchodźców i osób wewnętrznie przesiedlonych, rozwiązywania ich problemów socjalnych oraz ich udziału w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego;

6. przyjmuje z zadowoleniem działania Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego i jego krajowych platform; wspiera jego wkład w rozwój dialogu społeczeństwa obywatelskiego na różnych szczeblach, tak regionalnych, jak i lokalnych, oraz w różnych sektorach; nalega na udział Forum Społeczeństwa Obywatelskiego w posiedzeniach międzyrządowych platform Partnerstwa Wschodniego;
7. pochwała przegląd europejskiej polityki sąsiedztwa, w którym podkreślono znaczenie tworzenia partnerstw ze społeczeństwami oraz przewidziano utworzenie instrumentu wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i Europejskiej Fundacji na rzecz Demokracji;
8. apeluje do partnerów wschodnich o zapewnienie niezależności wszystkich mediów, zwłaszcza publicznych, i zachęca społeczeństwo obywatelskie do monitorowania przejrzystości struktury własności agencji medialnych; zwraca ponadto uwagę na konieczność zapewnienia niezależności dziennikarzom i wzywa do zaniechania wszelkiego rodzaju ingerencji politycznych, nacisków, zastraszania, napastowania i politycznie umotywowanych postępowań sądowych przeciwko nim; podkreśla potrzebę zapewnienia niezależności systemu publicznego nadawania oraz możliwości świadczenia usług nadawczych przez media krajowe i zagraniczne;
9. wzywa do aktywnego angażowania i zapewnienia udziału organizacji społeczeństwa obywatelskiego w prowadzenie dialogów dotyczących praw człowieka, w tym na temat praw mniejszości; zachęca organizacje społeczeństwa obywatelskiego do powszechnego udziału w misjach obserwacji wyborów, które pomogą przeprowadzić wolne, demokratyczne i przejrzyste wybory zgodnie z normami międzynarodowymi;
10. wzywa władze państw Partnerstwa Wschodniego i państw członkowskich UE do zwalczania wszelkich przejawów przemocy wobec kobiet poprzez wdrażanie inicjatyw edukacyjnych o charakterze legislacyjnym, instytucjonalnym i społecznym; podkreśla potrzebę zwiększenia świadomości społecznej na temat przemocy wobec kobiet jako przestępstwa i naruszenia praw człowieka; podkreśla znaczenie osiągnięcia pełnego równouprawnienia płci poprzez przyjęcie strategii i planów działania w zakresie równości, które będą przeciwdziałały ogromnemu zróżnicowaniu wynagrodzenia ze względu na płeć, będącego nadal warunkiem finansowej niezależności kobiet; wyraża zdecydowane poparcie dla uwzględnionych w zewnętrznej polityce UE wszelkiego rodzaju inicjatyw, zachęt oraz środków związanych z budowaniem zdolności, które mają na celu propagowanie udziału kobiet w procesach decyzyjnych na wszystkich szczeblach, zarówno w sferze publicznej, jak i prywatnej, a także angażowanie społeczeństwa obywatelskiego w kwestie związane z równouprawnieniem płci; przypomina o międzynarodowych zobowiązaniach przyjętych w dziedzinie równouprawnienia płci;
11. zwraca uwagę na zasadniczą rolę młodzieży w społeczeństwach oraz wzywa do wdrażania polityki ukierunkowanej na zwiększanie zatrudnienia i integracji społecznej wśród młodzieży; podkreśla znaczenie programów sprzyjających mobilności, które są mechanizmami międzykulturowego dialogu i pogłębiania wiedzy;
12. wzywa państwa Partnerstwa Wschodniego do włączenia się w propagowanie wspólnych europejskich wartości społecznych; podkreśla znaczenie udzielania informacji i zwiększania wiedzy na temat dialogu społecznego wśród członków rządu oraz pracowników i pracodawców, zwłaszcza w związku z propagowaniem działań i celów Partnerstwa Wschodniego oraz tworzeniem europejskiej sieci współpracy; apeluje o zapewnienie związku zawodowym i pracodawcom, w tym MŚP, możliwości udziału w dialogu społecznym;
13. uznaje kluczową rolę, jaką odgrywają organizacje pozarządowe i inne podmioty niepaństwowe we wspieraniu demokracji, sprawiedliwości społecznej i praw człowieka; uważa, że wszystkie organizacje pozarządowe powinny – jeśli tylko nie podlegają do dyskryminacji rasowej, etnicznej, religijnej lub o innym charakterze albo do nienawiści – mieć równy dostęp do rejestracji oraz prawo do swobodnego działania, bez ingerencji ze strony rządu i jakiegokolwiek presji politycznej, aby zachować swoją integralność;
14. uważa, że wzmocnienie systemów sądowych i ich niezawisłości, walka z korupcją, ochrona i wdrażanie podstawowych wolności i międzynarodowych zobowiązań w dziedzinie praw człowieka, a także tworzenie warunków prawnych i gospodarczych sprzyjających niezależnemu działaniu organizacji społeczeństwa obywatelskiego mogłyby ogromnie przyczynić się do przyspieszenia rozwoju i wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego w państwach partnerskich; apeluje o wprowadzenie większego podziału władzy między władzą sądowniczą i władzą wykonawczą;

15. wspiera prawo każdego obywatela do udziału w życiu publicznym i ubiegania się o objęcie urzędu publicznego; podkreśla potrzebę zapewnienia tego, by każdy obywatel w pełni korzystał ze swojego prawa do wnoszenia wniosków, oraz potrzebę wzmocnienia roli Rzecznika Praw Obywatelskich w państwach Partnerstwa Wschodniego, m.in. poprzez powszechną kampanię informacyjną dotyczącą funkcjonowania tej instytucji oraz poprzez zwiększenie jej niezależności od władzy wykonawczej;
16. podkreśla, że poprawa podziału władzy i odpowiedzialności między centralnymi i lokalnymi organami władzy jest warunkiem przeprowadzenia reformy administracji publicznej, która zakłada również dopuszczenie niezależnych kandydatów do udziału w wyborach lokalnych; wzywa do zwiększenia decentralizacji i niezależności samorządów terytorialnych, w tym autonomii finansowej, a także do pełnego wdrożenia Europejskiej karty samorządu lokalnego;
17. wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do wymiany doświadczeń i przedstawiania zaleceń dotyczących konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim i finansowania jego działań, a także wykorzystania nowych form i środków komunikacji społecznej (opartych na nowoczesnych technologiach informacyjno-komunikacyjnych); zachęca do wprowadzania administracji elektronicznej na wszystkich szczeblach;
18. uważa, że mniejszości narodowe wnoszą wartość dodaną do całego społeczeństwa, toteż zachęca do wspierania ich praw i organizacji;
19. wzywa rządy państw Partnerstwa Wschodniego do wspierania stabilności finansowej instytucji społeczeństwa obywatelskiego poprzez sprzyjanie rozwojowi niezależnych i przejrzystych mechanizmów, w tym również podejść sektorowych, mających priorytetowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju;
20. zaleca parlamentom krajowym w państwach Partnerstwa Wschodniego doskonalenie przepisów regulujących funkcjonowanie instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zapewnienie zgodności tych przepisów z normami UE;
21. wspiera rozwój społecznego wymiaru obecnych i planowanych sieci regionalnych i transnarodowych oraz programów współpracy transgranicznej, także jako sposobu propagowania budowy potencjału; wzywa Komisję i ESDZ do pełnego wykorzystania dostępnych im instrumentów w celu propagowania tej współpracy; podkreśla rolę dialogu międzykulturowego w rozwiązywaniu konfliktów i zwiększaniu zaufania; uwzględnia szczególne uwarunkowania geograficzne, historyczne i polityczne;
22. podkreśla, że przestrzeganie określonych przez UE zasad współpracy mogłoby wywrzeć pozytywny wpływ na pokój i stabilność na poziomie międzynarodowym i regionalnym; podkreśla, że pokój i stabilność mają zasadnicze znaczenie dla tworzenia warunków sprzyjających demokratycznym reformom i rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla i przyjmuje z zadowoleniem rolę i inicjatywy organizacji pozarządowych w zakresie propagowania pokoju, porozumienia i budowania zaufania;
23. uważa, że zasadniczym dopełnieniem rozwoju i wdrażania polityki i programów na rzecz demokracji jest wzmocnienie pozycji obywateli i społeczeństwa obywatelskiego poprzez edukację, szkolenie i zwiększanie świadomości, z jednoczesnym tworzeniem warunków dla rozwoju rzeczywistej zdolności obrony wszystkich praw człowieka, w tym praw socjalnych, gospodarczych i kulturowych; podkreśla, że bliskie partnerstwo między sektorem publicznym i sektorem prywatnym oraz wzmocnienie pozycji instytucji nadzoru, w tym parlamentów krajowych, mają zasadnicze znaczenie dla upowszechniania demokracji; zauważa, że współpraca w dziedzinie kultury, edukacji oraz szkoleń i badań może przyczynić się do rozwoju kontaktów międzyludzkich i dlatego wymaga odpowiedniego wsparcia finansowego; podkreśla znaczenie wzmocniania dialogu międzykulturowego z wykorzystaniem dostępnych programów unijnych⁽¹⁾; zwraca uwagę, że przyznanie pierwszeństwa politykom i projektom ukierunkowanym na inwestowanie w młodzież, edukację, szkolenia i doskonalenie umiejętności może zaowocować zwiększeniem potencjału w zakresie tworzenia miejsc pracy oraz rozwinięciem bardziej zrównoważonej gospodarki; podkreśla w tym kontekście, że mobilność sprzyja wymianom społeczno-kulturowym i zwiększa integrację między UE i państwami Partnerstwa Wschodniego; wzywa zatem UE i państwa Partnerstwa Wschodniego do sfinalizowania negocjacji w sprawie ułatwień wizowych;

(1) Tempus, Erasmus Mundus, Leonardo da Vinci itp.

24. podkreśla, że dialog z obywatelami i partnerstwami społecznymi na wszystkich szczeblach wymaga zapewnienia odpowiednich zasobów finansowych; wzywa do przyjęcia odpowiedniego długofalowego i wyważonego podejścia w odniesieniu do południowych i wschodnich sąsiadów UE;
 25. podkreśla znaczenie roli, jaką społeczeństwo obywatelskie i parlamenty krajowe odgrywają w zakresie demokratycznego nadzoru budżetowego, i jest przekonane, że jakimkolwiek bezpośredniemu wsparciu budżetowemu udzielanemu przez Unię Europejską musi towarzyszyć techniczne i polityczne zwiększenie możliwości sprawowania nadzoru przez parlamenty krajowe; stwierdza, że Unia Europejska powinna aktywnie informować parlamenty państw trzecich o zakresie współpracy z UE;
 26. uważa, że w procesie negocjacji, a następnie wdrażania układów o stowarzyszeniu między UE i jej wschodnimi partnerami, szczególnie konieczne jest wzmacnianie roli społeczeństwa obywatelskiego, również poprzez konsultacje i wzmocniony dialog z parlamentami krajowymi; zwraca uwagę, że tempo reform związanych z sytuacją społeczeństwa obywatelskiego w państwach Partnerstwa Wschodniego może bezpośrednio wpłynąć na intensywność współpracy z UE;
 27. zobowiązuje swoich współprzewodniczących do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego, Radzie, Komisji, wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa/ wiceprzewodniczącej Komisji, ESDZ, rządów i parlamentom państw członkowskich i państw Partnerstwa Wschodniego.
-